

Dosarul nr. 2ra-517/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Badan-Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, Iu. Cotruță, N. Simciuc)

DECIZIE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Todorean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 iulie 2017, Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun. Chișinău solicitând încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, a sumei de 4300 de lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suportat în legătură cu tragerea ilegală la răspundere contravențională și suma de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată ce includ cheltuielile de asistență juridică în prezenta cauză.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în privința Tatianeii Todorean, la 24 ianuarie 2014, de către agentul constatator, inspector al Inspectoratului de Poliție Rîșcani, mun. Chișinău, Andrei Roșca, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, în baza art. 342 Cod contravențional, cu privire la chemarea intenționată a serviciului de salvatori și pompieri a poliției, a serviciului de ajutor medical urgent, a altor servicii specializate, incriminându-i-se că a apelat la poliție și a comunicat fals că vecinii din apartamentul nr. xxxxx o provoacă cu lovituri în pereți, fiind trasă la răspundere contravențională și i s-a aplicat o sancțiune

contravențională sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a sumei de 1000 de lei. Ca urmare a contestării procesului-verbal și a deciziei de sancționare, prin hotărârea din 08 decembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă contestația și a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție cu încetarea procesului contravențional. Or, instanța a menționat în hotărâre că învinuirea adusă Tatianeii Todorean în comiterea contravenției imputate a fost ilegală și neîntemeiată, hotărâre devenită definitivă și irevocabilă la 13 ianuarie 2015.

Ulterior, la 07 februarie 2014, în privința sa de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Rîșcani, mun. Chișinău, Andrei Roșca, a fost întocmit procesul-verbal nr. MAI 02 373755 cu privire la contravenție, în baza art. 342 Cod contravențional, privind chemarea intenționat falsă a serviciului de pompieri, a poliției, a serviciului de ajutor medical urgent, a altor servicii specializate, incriminându-i-se că la 26 ianuarie 2014 a apelat intenționat fals la serviciul de poliție, precum că vecinii din apartamentul nr. xxxx bat cu pumnii în pereți, fiind trasă la răspundere contravențională, pentru ce i s-a aplicat sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, 1000 de lei. Ca urmare a contestării procesului-verbal cu privire la contravenție, prin hotărârea din 30 septembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă contestația și a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare cu încetarea procesului contravențional și repunerea în drepturi a Tatianeii Todorean. Hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă la 22 octombrie 2014.

De asemenea, a afirmat că la 14 aprilie 2014, în privința sa de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Rîșcani, mun. Chișinău, a fost întocmit procesul-verbal nr. MAI 02 440992 cu privire la contravenție, în baza art. 354 Cod Contravențional, privind huliganism nu prea grav, incriminându-i-se că a numit cu cuvinte necenzurate vecinii din ap. xxxxx, fiind trasă la răspundere contravențională și i s-a aplicat sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, 1000 de lei. Amenda în cauză și cheltuielile de executare au fost încasate prin intermediul executorului judecătoresc din contul salarial. Ca urmare a contestării procesului-verbal cu privire la contravenție, prin hotărârea din 20 martie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost admisă contestația și au fost anulate procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptului contravenției. Hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă la 23 aprilie 2015.

Reclamanta a menționat că în privința sa au mai fost întocmite două procese-verbale cu privire la contravenție, în baza art. 342 Cod contravențional, unul la 15 august 2014, iar celălalt la 05 septembrie 2014, însă fiind contestate, procesele-verbale cu privire la contravenție au fost anulate și procesele contravenționale încetate. La fel, a precizat că în una din cauzele contravenționale a fost reprezentată de avocat, pentru serviciile căruia a achitat 2000 de lei.

Reclamanta a opinat că ilegal și neîntemeiat a fost trasă la răspundere contravențională, având în vedere că procesele contravenționale au fost încetate în baza hotărârilor judecătorești. În legătură cu tragerea neîntemeiată de multiple ori la răspundere contravențională, a suportat suferințe morale. Apelând la poliție de mai multe ori, a rămas neauzită și nu a fost ajutată, iar vecinii acesteia, care îi cauzau

permanent suferințe psihice, au rămas nepedepsiți. În legătură cu aceste încălcări și persecutări din partea poliției a fost sesizat organul procuraturii, iar pe marginea plângerii depuse a fost luat act în privința celor sesizate. În cadrul examinării plângerii la procuratură, a fost reprezentantă de avocatul Larisa David pentru serviciile căreia a achitat suma de 1300 de lei.

Reclamanta a declarat că are familie, este angajată în calitate de profesoară la Școala de Arte, iar persecutarea acesteia, prin tragerea sistematică ilegală la răspundere contravențională, i-a creat dificultăți în viața personală, i-a fost ponegriță imaginea sa pozitivă de profesoară, cât și de persoană decentă, fiind prejudiciat mersul normal al vieții și activității, ea fiind foarte afectată psihic și emoțional, astfel fiindu-i cauzate sistematic și cu caracter permanent suferințe psihice și prejudicii morale de lungă durată. Din totalitatea circumstanțelor de fapt indicate, ca urmare a tragerii ilegale de multiple ori la răspundere contravențională, a suferit prejudiciu moral evaluat la suma de 50000 de lei, precum și material în sumă de 4300 de lei.

Prin hotărârea din 16 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Todorean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David și s-a menținut hotărârea din 16 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 17 ianuarie 2019, Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată prin care să fie încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prejudiciul material în sumă de 4300 de lei, prejudiciul moral în sumă de 50000 de lei suportat în legătură cu tragerea ilegală la răspundere contravențională și sancționarea ilicită, precum și suma de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli ce includ cheltuielile pentru asistență juridică.

În motivarea recursului s-a invocat că soluția instanței de apel care a preluat soluția primei instanțe, este eronată, adoptată cu încălcarea normelor de drept material care afectează legalitatea hotărârilor contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Totodată, a menționat că instanțele ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile de respingere a pretențiilor prin invocarea neaplicabilității prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și precum că nu ar fi demonstrat întrunirea condițiilor enumerate în art. 3 al acestei Legi. În opinia sa, întrunește condițiile de aplicabilitate ale Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, deoarece la caz se atestă întrunirea cerințelor instituite de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 în vederea constatării caracterului ilicit al acțiunilor organului împuternicit cu examinarea contravențiilor și respectiv dreptul la repararea prejudiciului conținut la art. 6 lit. a), b) din Lege și întrunirea condițiilor enumerate în art. 3 alin.(1) lit. a), b) din Lege, or, conform

poziției CtEDO, tragerea la răspundere contravențională este asimilată tragerii la răspundere penală, iar sancționarea ilicită este asimilată condamnării ilegale. În speță, prin hotărâri irevocabile au fost încetate procesele contravenționale intentate în privința sa cu anularea proceselor-verbale cu privire la contravenție și a deciziilor de sancționare. Or, procesele contravenționale au fost încetate din cauza lipsei faptului contravenției, iar procesele-verbale cu privire la contravenție au fost anulate nu din motive de procedură, cum indică instanțele, însă din motive de reabilitare. De altfel, admiterea contestațiilor *inter alia* demonstrează că la momentul pornirii procesului contravențional, agentul constatat nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, inclusiv și cele care atestau nevinovăția sa și în consecință eronat a fost trasă la răspundere contravențională și sancționată, ceea ce denotă caracterul ilicit al acțiunilor/inacțiunilor agentului constatat. Respectiv intervine responsabilitatea statului și aplicabilitatea Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Cu referire la jurisprudența CtEDO în cauze similare invocată, recurenta a indicat că faptele contravenționale imputate sunt de natură penală și respectiv sunt neîntemeiate concluziile instanței precum că nu sunt întrunite condițiile art. 3 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, iar sancționarea ilicită este asimilată condamnării ilegale, fiind prezentă condiția art. 3 alin. (1) lit. a), b) al Legii nr. nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. La fel, în temeiul art. 6 lit. a), b) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului a apărut odată cu pronunțarea în cauzele contravenționale a hotărârilor care au devenit irevocabile similare sentințelor de achitare sau cazurilor de încetare a procesului pe motive de reabilitare.

Recurenta a opinat că este eronată poziția instanțelor inferioare precum că la caz nu s-ar fi constatat caracterul ilicit al acțiunilor organelor de drept pentru antrenarea răspunderii, deoarece prin admiterea contestațiilor, anularea actelor și încetarea proceselor contravenționale, în esență, s-a constatat ignorarea prevederilor legale de către agentul constatat, acuzații ilegale, care nu pot fi calificate decât ca acțiuni ilegale ale agentului constatat. În contextul art. 2 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, instanța de apel eronat a interpretat noțiunea de acțiuni ilicite, or, însăși anularea actelor este o consecință, în esență, a acțiunilor incorecte ale agentului constatat. Art. 3 al Protocolului 7 la CEDO prevede despăgubirea persoanei conform legii or practici în vigoare în cazul anulării unei condamnări penale definitive sau acordarea grațierii pentru ca un fapt nou dovedește producerea unei erori judiciare.

De asemenea, recurenta a considerat eronată interpretarea instanței a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 precum că nu este în drept de a solicita restituirea amenzii achitate. Or, conform art. 7 lit. d) și art. 13 alin.(1) din Lege, în cazurile menționate la art. 3 persoanei i se compensează sau i se restituie amenda de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume. De altfel, suma de 1000 de lei cu titlu de amendă a fost reținută din salariu.

Referitor la argumentele instanței precum că Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 nu prevede posibilitatea reparării prejudiciului cauzat prin aplicarea sancțiunilor contravenționale, recurenta a menționat că procesul-verbal cu privire la contravenție în sensul art. 6 § 1 CEDO este o acuzație penală, fiind în drept de a pretinde repararea prejudiciului material și moral, invocând jurisprudența națională

în cazuri similare. Or, instanța de apel a aplicat și a interpretat eronat normele de drept material aplicabile cazului. Persoana acuzată în cadrul procesului contravențional beneficiază de aceleași drepturi și garanții ca și persoanele acuzate și pedepsite nelegitim în cadrul unui proces penal și persoană poate beneficia prin prisma principiului legalității de mecanismele oferite de lege.

Recurenta a precizat că la caz instanța s-a limitat la motivarea soluției doar prin prisma aplicabilității Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, însă în susținerea acțiunii au fost invocate prevederi și temeuri legale întrunite în Constituția Republicii Moldova, Codul Civil, Codul Contravențional, practica CtEDO referitor la cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, aplicabile pricinii, care au fost lăsate cu vederea de instanță, ce denotă că nu a fost auzită și nu a primit un răspuns la aceste argumente. Hotărârea nu întrunește condițiile unui act de justiție motivat în sensul CEDO și legislației naționale.

Totodată, a indicat că instanța de apel interpretând eronat normele de drept, a indicat greșit precum că în privința sa nu au fost emise acte judecătorești de încetare a proceselor pe temeuri de reabilitare, or, hotărârile judecătorești emise în privința sa privind încetarea proceselor contravenționale reprezintă acte judecătorești de reabilitare. La fel, acțiunile ilicite ale agentului constator au fost examinate și de către procuratură, care a indicat despre caracterul ilicit al acțiunilor agentului constator, confirmat prin răspunsul procuraturii. Cu referire la prevederile art. 441 alin.(2), art. 383 alin.(3), art. 384 alin.(2) lit. u), alin. (3¹) Cod contravențional, pornind de la faptul că prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor agentului constator și mai mult pe temeuri de reabilitare, se determină repunerea în drepturi și oferă dreptul la solicitarea prejudiciului. Astfel, instanța eronat a concluzionat în privința lipsei temeiurilor la antrenarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin tragerea la răspundere contravențională ce atestă netemeinicia hotărârii contestate și temeinicia acțiunii.

Recurenta a menționat că referitor la prejudiciul moral, conform poziției instanței de apel, nu ar fi fost probată cauzarea unor suferințe sau prejudicii prin acțiunile agentului constator, or, această concluzie este eronată, deoarece ea locuiește în mun.Chişinău, are soț, copil, este angajată în câmpul muncii în funcția de profesoară. Prin persecutarea exprimată prin tragerea sistematică ilegală la răspundere contravențională i-a creat dificultăți în viața personală, în exercitarea activității didactice, fiind nevoită a pierde din timpul dedicat muncii, perfecționării, precum și timpul dedicat familiei întocmind contestații și cereri întru demonstrarea nevinovăției sale. La fel, i-a fost ponegrită imaginea de profesoară și persoană decentă, fiind foarte afectată psihic și emoțional, suportând reținerea amenzii din salariu și i-au fost create dificultăți financiare și la serviciu, deoarece a aflat și administrația instituției despre tragerea la răspundere contravențională și sancționarea sa. De asemenea, a indicat că prin tragerea sistematică la răspundere contravențională a fost afectată psihic, emoțional, încercând să obțină dreptate și în consecință a fost afectată și agravată starea sănătății, urmând tratamente permanente și îndelungate conform prescrierilor medicului neurolog și de familie, confirmate prin copiile din cartela medicală.

Recurenta a opinat că prezentului litigiu îi sunt aplicabile și prevederile art.

1405 Cod civil, răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de cercetare penală, de anchetă preliminară, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată. La fel, prin tragerea la răspundere contravențională i s-a adus atingere dreptului prevăzut de art. 53 din Constituția Republicii Moldova, iar suferințele psihice provocate urmează a fi compensate prin acordarea unor despăgubiri.

În contextul celor expuse, recurenta a afirmat că este întemeiată cerința de compensarea a prejudiciului material, care este constituită din cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 de lei, suportate la examinarea cauzei contravenționale finalizată prin hotărârea din 01 decembrie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1300 de lei suportate pentru reprezentarea și apărarea drepturilor și intereselor sale la depunerea plângerii pe faptul persecutării și tragerii multiple la răspundere contravențională și amenda în sumă de 1000 de lei reținută din contul salarial. La fel, a considerat justificate cheltuielile de asistență juridică în sumă de 7000 de lei, suportate în prezenta cauză civilă.

Recurenta a pretins că este în drept de a cere și de a i se repara prejudiciul și respectiv s-a atestat obligația statului de a răspunde patrimonial pentru prejudiciul cauzat și a compensa acest prejudiciu, în baza hotărârilor judecătorești irevocabile prin care s-au încetat procesele contravenționale și s-a confirmat netemeinicia acuzațiilor aduse de agentul constatator și respectiv a acțiunilor ilegale ale agentului statului, prin ce a fost prejudiciată moral și material, prejudiciu ce urmează a fi reparat de stat nu numai în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, dar și primordial în baza art. 53 din Constituție, care acordă dreptul și îndreptățește persoana prejudiciată la repararea prejudiciului cauzat de autoritatea publică, la caz de agentul constatator, reprezentant al autorității publice, succesiv, în baza reglementărilor și practicii CtEDO și a legislației naționale, în măsura în care ultimele, conform art.3 din Cod civil sunt în concordanță cu Constituția Republicii Moldova și practica CtEDO. Respectiv se atestă comiterea de instanțe de erori la aplicarea normelor de drept ce a dus la soluționarea greșită a cauzei de instanțe, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor fundamentale, fiind încălcat dreptul garantat de art.6 CEDO și dreptul garantat de a obține repararea prejudiciului cauzat de autoritatea publică prin acțiuni ilicite generate de tragerea ilegală la răspundere contravențională și sancționare ilicită, temei de recurs prescris la art.432 Cod de procedură civilă. Totodată, legiuitorul în art. 5 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 a stabilit că pricinile cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Astfel, că prima instanță și instanța de apel au emis hotărâri contrare prevederilor legale, neîntemeiate și nemotivate, încălcând, interpretând și aplicând eronat normele de drept material și soluționând cauza eronat și contrar prevederilor reflectate la art. 12 Cod procedurală civilă, ignorând acte juridice de putere superioară enunțate la art. 12 Cod procedurală civilă, calificând greșit raportul juridic litigios în raport cu normele materiale aplicabile, lăsând cu vederea normele de drept material aplicabile invocate în cererea de chemare în judecată, neconstatând și neelucidând pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, ceea ce a dus la emiterea unei soluții greșite, hotărâri ce urmează a fi casate integral și admis recursul și acțiunea ca fiind întemeiate. Cauza în instanța de apel s-a examinat în lipsa sa și decizia s-a

pronunțat în lipsa sa.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 17 octombrie 2018, iar Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David, a declarat recurs la 17 ianuarie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei la 08 noiembrie 2018 prin scrisoarea de însoțire (f.d.147), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurentă. Din textul recursului rezultă că decizia i-a fost comunicată ulterior expedierii de către instanța de apel, iar plicul poștal este datat cu 19 noiembrie 2018. Astfel, recursul declarat la 17 ianuarie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 20 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă se distinge că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de

către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul relevă că prin cererea de chemare în judecată depusă la 17 iulie 2017 împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău, Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David, a solicitat încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, a sumei de 4300 de lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suportat în legătură cu tragerea ilegală la răspundere contravențională și suma de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată ce includ cheltuielile de asistență juridică în prezenta cauză (f.d.1-6).

Instanțele ierarhic inferioare fiind investite cu examinarea cauzei în speță, au respins acțiunea constatând netemeinicia acesteia, dar au încălcat normele de drept materiale prin interpretarea eronată a legii, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanței cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de recurs reține următoarele.

Inițial, este de precizat că reclamanta înaintând acțiunea dată, a solicitat recuperarea prejudiciului cauzat prin acțiunile agenților constatatori ai Inspectoratului de Poliție Rîșcani, or, reclamanta a pretins cauzarea prejudiciului material și moral drept urmare a tragerii ilegale de multe ori la răspundere contravențională.

Astfel, prin hotărârea din 08 decembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, s-a admis contestația depusă de Tatiana Todorean și s-a recunoscut nul procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 24 ianuarie 2014 de către agentul constator-inspector al OOS P-1 Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău, Andrei Roșca, în privința Tatianei Todorean în baza art. 342 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional (f.d.8-9).

Prin hotărârea din 30 septembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, s-a admis contestația depusă de Tatiana Todorean și s-au anulat procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 07 februarie 2014 în privința Tatianei Todorean în baza art. 342 Cod contravențional și decizia de sancționare, cu încetarea procesului contravențional; totodată, s-a indicat că încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei (f.d.10).

Ca urmare a depunerii și admitterii contestației, prin hotărârea din 20 martie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, s-au anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 635362 cu decizia de sancționare, întocmit la 05 septembrie 2014 în baza art. 342 Cod contravențional și procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 440992 cu decizia de sancționare, întocmit la 14 aprilie 2014 în baza art. 354 Cod contravențional, cu încetarea proceselor contravenționale (f.d.11-12).

Prin hotărârea din 01 decembrie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, s-a admis contestația depusă de Tatiana Todorean și s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02 616164 din 15 august 2014 în privința Tatianei Todorean și decizia agentului constator, întocmit în baza art. 342 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional din motivul nulității

procesului-verbal cu privire la contravenție (f.d.15-16). Or, hotărârea dată a fost ca urmare a rejudecării cauzei, dispusă în baza deciziei din 11 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 17 decembrie 2014 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău (f.d.13-14).

Prin hotărârea din 08 octombrie 2013 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău, s-a admis contestația depusă de Tatiana Todorean și s-a recunoscut nul procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 03 decembrie 2012 de către agentul constator-inspector al OOS al SP-4 al Comisariatului de Poliție sect. Rîșcani, mun.Chișinău, Iurie Dascăl, în privința Tatianei Todorean în baza art. 354 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional (f.d.17-18).

Prin hotărârea din 03 decembrie 2013 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău, s-a admis contestația depusă de Tatiana Todorean și s-a declarat ca fiind nul procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 22 octombrie 2012, în privința Tatianei Todorean pe semnele comiterii contravenției prevăzute la art. 69 alin. (1) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional și anularea deciziei de sancționare (f.d.19).

Colegiul reliefă că prin cererea de chemare în judecată, reclamanta a pretins încasarea prejudiciului moral în sumă de 50000 de lei ca urmare a acțiunilor agenților constatori ai Inspectoratului de Poliție Rîșcani, care au întocmit în privința sa procese-verbale cu privire la contravenție și au sancționat-o contravențional, care în final au fost anulate/declarate nule. Or, prejudiciul material pretins în sumă de 4300 de lei, este constituit din cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul examinării unor cauze contravenționale și amenda achitată pentru o sancțiune contravențională.

Ca temei de drept al pretențiilor înaintate, reclamanta a invocat prevederile art. 6, art. 41 ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 alin.(1), (2), art. 53 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, art. 14 alin.(1), (2), art. 15, art. 1405, art. 1422 alin. (1), art. 1423 alin.(1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada tragerii la răspundere contravențională, art. 10, art. 383 alin.(3), art. 384 alin.(2) lit.u), art. 441 alin. (2) Cod contravențional.

La acest capitol, Colegiul punctează că, deși, reclamanta a invocat ca temei de drept a pretențiilor sale normele de drept enumerate, instanțele ierarhic inferioare, în final s-au expus doar prin prisma incidenței Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, speței date, ca fiind Legea specială la stabilirea condițiilor de angajare a răspunderii statului, însă au eludat a se expune în privința pertinentei normelor de drept invocate litigiului dedus judecării.

Chiar și în condițiile în care art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează expres că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, nu este exclusă obligația instanțelor de a răspunde argumentelor reclamantei invocate prin prisma altor norme, inclusiv sub aspectul pertinentei sau neaplicabilității acestora litigiului.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Colegiul notează că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, a reținut că neîntrunirea condițiilor exhaustive prevăzute la Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998), constituie temei de respingere a acțiunii, deoarece a conchis că art. 3, art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Aici este relevant de menționat că prima instanță cu referire la prevederile art. 1405, art. 1422 Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, care prevăd răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată și repararea prejudiciului moral, a evidențiat că elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin Legea specială-Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Colegiul reiterează că, deși, reclamanta în acțiunea sa, invocând primordial prevederile art. 20, art. 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 6, art. 41 CEDO, art. 14, art. 15, art. 1405, art. 1422 Cod civil, a pretins dreptul de a primi de la stat despăgubiri prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorităților competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, cu referire la prevederile Codului Contravențional, fără a invoca anumite prevederi din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, instanțele ierarhic inferioare, în esență, s-au limitat la examinarea pretențiilor prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, ca fiind legea specială.

Subsecvent, Colegiul consideră necesar de a cita dispozițiile legale din Codul Contravențional, invocate de reclamantă în susținerea pretențiilor.

Astfel, conform art. 383 alin. (3) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Art. 384 alin.(2) lit. u) Cod contravențional statuează că persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În temeiul art. 441 alin. (2) Cod contravențional, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

În atare circumstanțe, Colegiul reține că la caz reclamanta într-adevăr a fost trasă la răspundere contravențională, fiind întocmite în privința sa procese-verbale cu privire la contravenție și decizii de sancționare de către agenții constatatori ai Comisariatului de Poliție sect. Rîșcani (anul 2012) și ai Inspectoratului de Poliție

sect. Rîșcani, mun.Chișinău, care, în final, au fost anulate/declarate nule, fapt detaliat anterior.

Având aceste hotărâri judecătorești prin care s-au admis contestațiile Tatianeii Todorean depuse împotriva proceselor-verbale cu privire la contravenție și decizii de sancționare, reclamanta a pretins recuperarea prejudiciului în rezultatul acțiunilor/inacțiunilor agentului constatatator cu referire la normele de drept amintite anterior.

Colegiul amintește că instanțele ierarhic inferioare s-au expus doar prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, ca fiind Legea specială, eludând dispozițiile legale din Codul Contravențional, invocate de reclamantă.

Colegiul rezumă că instanțele inferioare urmau să examineze litigiul nu doar prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dar și a normelor din Codul Contravențional-art. 383, art. 384, art. 441 în coroborare cu art. 7 și art. 13 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Colegiul precizează că reclamanta Tatiana Todorean a pretins cu titlu de prejudiciu material suma de 4300 de lei, constituită din 3300 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la examinarea cauzelor contravenționale, conform bonurilor de plată în sumă de 2000 de lei și respectiv în sumă de 1300 de lei, iar suma de 1000 de lei constituită amenda reținută din contul de salariu.

În acest sens, Colegiul conchide a admite parțial cerința reclamantei în partea încasării prejudiciului material în sumă de 1000 de lei.

Conform art. 13 alin.(2) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Subsecvent, Colegiul relevă că prin răspunsul nr. 009s-544/14 din 05 iulie 2017 al executorului judecătoresc Vladimir Bezede, se atestă că amenda în sumă de 1000 de lei, în baza documentului executoriu nr. MAI02 440992 emis de Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău, la 14 aprilie 2014, a fost încasată de la Tatiana Todorean în beneficiul statului, transferată la contul special al biroului la 02 octombrie 2014 și prin ordinul nr. 551 din 03 octombrie 2014 suma de 1000 de lei a fost transferată la bugetul de stat (f.d.65).

În această ordine de idei, Colegiul consideră a fi justificată pretenția reclamantei în partea încasării prejudiciului material în sumă de 1000 de lei de la bugetul de stat.

În rest, pretențiile cu privire la încasarea prejudiciului material și moral urmează a fi respinse ca fiind înaintate față de pârâtul necorespunzător.

Pornind de la textul de lege al art. 240 alin.(3) Cod de procedură civilă, conform căruia instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant, Colegiul reiterează că reclamanta, cu toate că a pretins prejudiciul de la stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, a indicat cu calitatea procesuală de pârâți: Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și calitatea procesuală de intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău.

În conformitate cu art. 59 alin. (1) Cod de procedură civilă, parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

Or, pârât nu este decât persoana chemată în judecată pentru a fi obligată să recunoască ori să respecte dreptul afirmat sau față de care se urmărește realizarea unei situații juridice protejate de lege. Pârâtul este partea dintr-un proces civil împotriva căreia a fost introdusă acțiunea, despre care reclamantul-titularul dreptului subiectiv încălcat sau contestat, pretinde că l-a împiedicat în exercițiul normal al dreptului său. O persoană nu devine pârât prin simplul fapt al chemării sale în judecată, ci trebuie să se solicite obligarea acesteia la ceva.

În așa fel reclamantul și pârâtul sunt subiecții presupuși ai raportului juridic litigios, ce urmează a fi soluționat de judecată, însă existența de mai departe a litigiului dintre părți, mărimea lezării drepturilor reclamantului trebuie să fie hotărâtă în exclusivitate de către instanța de judecată.

Sub acest aspect, Colegiul notează că, deși, este de prioritatea instanței de a determina temeinicia pretențiilor în raport cu fiecare pârât și pornind de la normele de drept aplicabile litigiului dedus judecătii, totuși, Colegiul accentuează că anumite pretenții în parte față de fiecare dintre pârâți nu au fost înaintate, chiar dacă aceștea pot fi calificați ca subiecți pasivi, rezumându-se doar la solicitarea împotriva unui pârât-Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

De altfel, în cazul în care acțiunea nu este îndreptată împotriva unei persoane care trebuie să răspundă în acțiunea dată, va constitui temei de respingere a acțiunii.

Concomitent Colegiul relevă că în temeiul art. 5 alin.(1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

În această ordine de idei, Colegiul reliefa că, deși, norma citată stabilește expres cine reprezintă statul în astfel de acțiuni, prezintă importanță și faptul că în cazul prejudiciului pretins de către reclamantă urmează a fi recuperat de către organele care au aplicat ilicit amenziile contravenționale. Or, art. 13 alin. (1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, statuează expres că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe. De altfel, toate procesele-verbale cu privire la contravenție întocmite în privința Tatianei Todorean au fost finalizate prin sancționarea acesteia de către agenții constatatori cu amendă contravențională, după cum urmează: procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator din 24 ianuarie 2014-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 07 februarie 2014-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 14 aprilie 2014-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 05 septembrie 2014-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 15 august 2014-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 03 decembrie 2012-50 unități convenționale, 1000 de lei; din 22 octombrie 2012 (f.d.8-19).

La caz, Colegiul reiterează că procesele-verbale cu privire la contravenție, deciziile de sancționare cu aplicarea amenzilor contravenționale, menționate *supra*, anulate prin hotărâri judecătorești, au fost întocmite de către Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău, care în prezentul proces nu are decât calitatea procesuală de intervenient accesoriu.

În conformitate cu art. 68 Cod de procedură civilă, intervenientul accesoriu are drepturile și obligațiile procedurale ale părții căreia i se alătură, cu excepția dreptului de a modifica temeiul și obiectul acțiunii, de a majora sau reduce cuantumul

pretențiilor din acțiune, precum și de a renunța la acțiune, de a recunoaște acțiunea sau de a încheia tranzacție, de a înainta acțiune reconvențională sau de a cere executarea silită a hotărârii, încheierii sau deciziei judecătorești.

Subsecvent, Colegiul reține în mod concret, că în recurs nu se poate schimba calitatea părților. De altfel, acest aspect este caracteristic și la examinarea cauzei în ordine de apel, pornind de la regula *tantum devolutum quantum iudicatum*, conform căreia nu poate fi schimbată calitatea părților, reflectată și în art. 372 alin.(3) Cod de procedură civilă, cu atât mai mult că instanța de recurs exercită controlul judiciar asupra deciziei emise în apel.

Concomitent Colegiul consideră necesar de a cita prevederile art. 12 alin. (1) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, conform căroră Inspectoratul General al Poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Conform art. 15 alin. (2) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, în municipiul Chișinău și în UTA Găgăuzia se organizează și funcționează direcții de poliție. În cadrul Direcției de Poliție a municipiului Chișinău se organizează și funcționează unități de poliție ale sectoarelor, secțiilor și serviciilor, corespunzător organizării administrativ-teritoriale a municipiului, în funcție de întinderea teritoriului, de numărul populației, de numărul și de importanța obiectivelor economice și sociale.

Colegiul, cu referire la alegațiile invocate în recurs, deduce că acestea nu sunt decât criticile aduse actelor de dispoziție judecătorești emisă de instanțele ierarhic inferioare cu privire la fondul cauzei, care au constatat neîntreținerea condițiilor exhaustive prevăzute la Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. Or, partea recurentă pretinde că întrunește condițiile instituite la art. 3 alin.(1) lit. a), b) și la art. 6 lit. a), b) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 în vederea constatării caracterului ilicit al acțiunilor organului împuternicit cu examinarea contravențiilor și respectiv dreptul la repararea prejudiciului conținut, iar conform poziției CtEDO, tragerea la răspundere contravențională este asimilată tragerii la răspundere penală, iar sancționarea ilicită este asimilată condamnării ilegale.

Astfel, art. 3 alin. (1) lit. a), b) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 prevede că în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității.

Conform art. 6 lit. a), b) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

În contextul normelor citate corelate cu criticile aduse, Colegiul notează că primordial determinării incidenței acestor prevederi legale speței, era de obligația instanței de a stabili subiectele raportului litigios și de către cine urmează a fi

recuperat prejudiciul pretins, ceea ce și s-a realizat conform raționamentelor expuse supra în prezenta decizie.

Or, la caz s-a determinat că pretențiile din cererea de chemare în judecată nu au fost înaintate împotriva pârâtului corespunzător, adică organului care a și întocmit procesele-verbale cu privire la contravenție și a aplicat sancțiuni contravenționale sub formă de amendă prin deciziile sale.

De asemenea, Colegiul învederează că în conformitate cu art. 12 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, invocată de recurentă, hotărâri pretinse a fi emise în cauze similare și precum că în contextul prevederilor art. 12 alin.(1) Cod de procedură civilă, jurisprudența CtEDO are prioritate, Colegiul menționează că nu se neagă faptul că prin prisma CEDO procesele contravenționale sunt asimilate proceselor penale și toate drepturile ce decurg din sentințele de achitare și cazurile de încetare a proceselor ca urmare la tragerii ilegală la răspundere penală sunt relevante și proceselor contravenționale. Totodată, fiecare caz se examinează pornind de la pretențiile înaintate și subiecții raportului litigios, aspect determinant și în cazul jurisprudenței naționale invocate de recurentă.

Cerința reclamantei Tatiana Todorean privind compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 7000 de lei, la fel, urmează a fi admisă parțial.

Or, în conformitate cu art. 94 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Iar alineatul (1¹) al aceluiași articol stipulează că cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

La caz, interesele reclamantei i-au fost reprezentate de către avocatul Larisa David, în baza mandatului de avocat Seria MA nr.1091914 din 30 mai 2017 (f.d.7).

Pentru serviciile de asistență juridică acordate în prezenta cauză civilă, Tatiana Todorean a achitat suma de 7000 de lei pe numele Cabinetului Avocatului „Larisa

David”, conform bonului de plată Seria YL nr.256853 din 30 mai 2017, anexat în copie certificată la materialele cauzei (f.d.28).

Astfel, în condițiile în care a fost admisă cerința reclamantei doar în partea încasării prejudiciului material în sumă de 1000 de lei, iar în rest cerințele reclamantei Tatiana Todorean cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral au fost respinse, Colegiul va încasa suma de 500 de lei cu titlu de cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză civilă ca fiind reale, necesare și rezonabile.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au interpretat eronat normele de drept material, au încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, iar în rest a o respinge ca fiind înaintată împotriva pârâtului necorespunzător.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Tatiana Todorean, reprezentată de avocatul Larisa David.

Se casează integral decizia din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Todorean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

-se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Todorean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică;

-se încasează de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Tatianeii Todorean a sumei de 1000 de lei (una mie de lei) încasată de la Tatiana Todorean cu titlu de amendă;

-se încasează de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Tatianeii Todorean a sumei de 500 de lei (cinci sute de lei) cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezenta cauză civilă;

-în rest, se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Todorean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Victor Burduh